

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ioan. Petri Maffei, Bergomatis, E Societate Iesv,
Historiarvm Indicarvm Libri XVI.**

Maffei, Giovanni Pietro

Antverpiae, 1605

Petrus Alcaceva Societati Iesv In Lvsitaniam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11473

impediat timor, quo minus animabus iis opitulemini, quas Christus Iesus minimè sibi negligèdas putauit. Concurrite fratres ad has gentes adedò remotas ab agnitione procreatoris sui. Crucis in amplexum venite: strenuis patet militibus campus: vestri conatus erumpant: vestra à mari ad mare transmittat industria. Ad hæc noua sidera contemplanda, ad hæc noua regna accedite, vt ex his ad regnum tollamur æternum cum IESU CHRISTO, Cocino, 8. Kalen. Maij, 1554.

PETRVS ALCACEVA SOCIE-
TATI IESV IN LVSITANIAM.

G Oam veni, vbi commoror in præsentia, ex Iapone missus. & quoniam arbitrabar, cognito rerum Iaponensium statu, magnam vos lætitiã esse capturos: de iis aliquid cõstitui ad vos scribere: vt, cum in ea prouincia quanta sit rei bene gerendæ materies, qui motus animorum, quàm præstatiã incolarum ingenia intellexeris, fratres vestros, qui peregrinantur ibidem, quamquam loci interuallo disinctos a vobis, spiritu nihilo minus cõtinctos assiduis precatiõibus esse vobis adiuuandos putetis. Anno à puerpera virgine 1552, 15. Kalen. Maias proficiscentem ex India Franciscum Xauerium, vt in oram Sinarum trajiceret, quò secum è patribus Balthasarem Gagum itemque è fratribus vnũ ducebat, secuti ego & frater Duarte à Sylua, vt peteremus Iaponem, Malacam venimus, quæ abest leucas 700 ab India. Ibi Xauerius, vt ad Sinas postea pergeret, substitit. nobis Iaponem versus 8. Id lunias proficiscẽtibus, itineris comes repente, Xauerii iussu, Balthasar Gagus accessit. Cùm ad Sinas peruenissemus, peropportune paratam nauim inuenimus: quod eo iuuenti nobis accidit, quòd ea de re valde solliciti in itinere fueramus. Conscendimus igitur 4. Nonas Augusti, & duodecimo die ad Iaponẽ appulimus, inq; Cangoximã insulã, vbi Xauerius versatus antea fuerat, primo aduẽtu descẽdimus. ibi dierũ octo morã factã, ab Regulo valde benignè tractati, 11. Kal. Octobris perreximus ad Bũgi regnũ, quod appellatur: & decimo septimo die ad urbẽ Bungũ sanè quam aduersa & periculosa nauigatione peruenimus. ibi nobis edes hospitio datæ sunt iussu regis, quem postredie inuisimus; eique

*Socii Sina-
nas pro-
fecti.*

*Bũgi re-
gnum &
vrbis.*

eique ab India Prorege munera attulimus. quibus ille ma-
 gnopere delectatus, præter hospitium nobis terrestria quo-
 que & maritima lautia quotidie iussit præberi. Rex est sanè *Rex Būgū*
 potens, admodum que imperat latè. Cosmus Turrianus A- *potens &*
 mangutii erat eo tempore: qui simul ac Bungi nos esse co- *in Socios*
 gnouit, continuo Ioannem Ferdinandum Iaponicè do- *humanus*
 ctum misit ad nos. quò, & in mandatis, quæ habebamus à
 Prorege, exponendis, interpretis munere fungeretur, & a-
 liquid eadem opera de Christiana religione dissereret. is
 nobiscum in regiam cum venisset, in utroque genere sanè
 libenter est auditus ab rege. Summa eius orationis fuit:
 quòd Rex ipse Proregem Indiæ per litteras certiorē fecis-
 set, amicè in suo regno habitum iri ab se doctrinæ CHRI-
 STIANÆ magistros: idcirco nos ad eam exponendam in ea
 loca venisse, id quo melius & cōmodius fieret, esse nostris
 è presbyteris unum Amangutii, quicum nobis congregari &
 colloqui magnopere expediret: cum ut ab eo multa cogno-
 sceremus, tum etiam ut aliquam interea assequeremur Iapo-
 nica linguæ peritiā: certum ab Rege hominē eo ipso
 tempore mitti Amangutium inaudisse nos: petere & roga-
 re, ut unā cum eo nos mitteret. Ad ea respondit rex, nec se
 ignorare, commorari Cosmum Turrianum Amangutii, &
 sibi dolere, quòd non, ut in ea urbe, sic in suæ quoque di-
 ctionis oppidis essent neophyti Christiani: publicè se Chri-
 stianam in suo regno religionem, & nobis interpretandi,
 & sectandi cuiuslibet potestatem esse facturum: atque eius
 rei auctoritatem verbis iisdem, quibus Amangutiana foret
 edita, conscripturū: quam in ædium nostrarum ianua pa-
 lam propositam haberemus. Cum hoc responso dimissi, O- *Quid fa-*
 ctobri mense, anno 1552, contendimus Amangutium. ubi *ctū à So-*
 & à Cosmo Turriano & ab uniuerso cœtu Christianorum *cis Amā-*
 singulari cum lætitia & caritate excepti, diem natalem *gutij.*
 egimus Domini, solemnique sacrificio interfuimus, etsi
 non optima symphonia, magno tamen cum gaudio Chri-
 stianorum: duo deinde patres tria singuli missæ sacrificia
 peregerunt. totamque rationem eius mysterii populo de-
 clararūt. Hic, cum in consilium ventum esset de rebus ad
 eam ecclesiam necessariis, placitum est patribus me Goam *Rex Būgū*
 reuerti. Abeuntem pridie Non. Feb. anni 1553 Balthasar *scribit ad*
 Gagus & Ioannes Ferdināus Būgū vsque sunt profecu- *Proregē*
 ti. Būgi rege salutato, monitoq; de meo in Indiam reditu, *India.*
 ad

ad Proregem vt scriberet, si quid veller: ipse cum alia tum illud præcipue scripsit: studium suum patribus, qui apud se essent, non defuturum: interim se Baltharis Gagi præsentia valde lætari: Lusitaniæ regis causa omnia cuperet: mitti ad se præcones Euangelii, vt de suis quàm plurimi fierent Christiani, vehementer optare. Ego cum iis litteris confestim discessi Firandum, quod abest Bungo leucas circiter 60. totoq; eo itinere, Iaponici sermonis ignarus, nutu ac significatione pro lingua sum vti coactus. ex quo iudicare poteritis, quàm mihi patientia fuerit necessaria.

Biduo post meum Bungo discessum, Balthasar Gagus, & Ioannes Ferdinandus, qui remanserant, magnum adiere discrimen. etenim luce quæ cinerum diem est consecuta, patefacta principum trium aduersus regem coniuratione, vehementer commota ciuitas erat in armis. Tum neophyti quidam ex oppidanis Balthasarem monere, vt adibus consuleret suis: vrbi namque imminere direptionem & incendium. Balthasar autem animaduerso regis ipsius periculo ac metu, Ioanem misit in regiam, vt si quo modo regem alloqui posset, eius animum confirmaret, Deumque futurum ei propitiũ vel ob id ipsum promitteret, quod ille suorum conuersionis adedò cupidus esset. Ioannes etsi regiam offendit nobilitate refertam: tamen DEO volente paruit ei ad regem aditus, qui ipsius verbis admodum recreatus, vt DEO commendaretur a nobis valde suppliciter petiit. nostri cum vrbs compita cernerent armatorum cateruis horrentia, domesticis finibus continere sese Deoq; committere statuerunt: nec ita multo post è coniuratis tres titulis honorum illustres, vna cum ipsorum liberis, vxoribus, propinquis, aliisque compluribus occiduntur, & statim domibus eorum ignis injicitur. qui latè adedò peruagatus est, vt priuata partim virorum nobilium, partim mercatorum, ad 300 ædificia comprehenderet. quæ ipsa in vrbs regione cū esset nostrorum hospitium, de sarcinis ornatuq; facto plane iam desperauerat Gagus: verum in medio incedio ades, Dei benignitate, illæsa atque incolumes permansere. eadem noctemisit rex, qui Balthasari nuntiaret, facile iudicare se quantus eo die ipsius labor fuisset, putare etiã sarcinas absumptas incendio. sed bono esset animo, restitutum se omnia. etenim valde prospere debellatum esse. gratias egit Balthasar, iussitque regi renuntiare, nostra omnia

*Gagus dis-
crimē Re-
gi Bungi
& Sociis
intenta-
sum.*

*Rex pe-
tit Socio-
rum pre-
cibus Deo
commen-
dars.*

integra superesse. tertio deinde, vel quarto post die regem inuilit ipse, habuitque sermonem temporis congruentem. Huiusmodi omnia incommoda, fratres mihi carissimi, multasque præterea Bonziorum iniurias (qui sacerdotes Iaponiorum sunt, homines miræ perversitatis ac pertinaciæ) tolerare sanè operæ pretiū est. is animarum fructus, ea neophytorum constantia, id ingenium cernitur. ex iis vnus tanto studio rerū diuinarum exarsit: vt nulla in domo vicinitatis suæ non aliquem fecerit Christianum, & alios præterea complures vehementer commouerit.

*Ardor
neophyti.*

Quidam ægrotanti filio implorabat à Balthasare medicinam: cui Balthasar, animæ se medicinam, si vellet, ait esse facturum. ille domum discessit: nec ea de re filiū appellauit: & filius, quamquā auditis fidei sacrosanctæ mysteriis idcirco nihilo magis immutatus, interiit. Pater fusus in lacrymas venit ad nostros. Tum Balthasar: & quidem est, inquit, cur plores, quoniam tua culpa negligentiaque damnatus filius tuus descendit ad inferos. qua re tanto ille simul pudore ac dolore permotus est: vt confesum vxorem & filiam, Christianæ doctrinæ iam rudimentis imbutas, ad Baptismum adduxerit. Deinde cū filia eūdem in morbum, ex quo frater perierat, incidisset: patri, si fidem haberet, exitum Balthasar promisit felicem, & quidem ea postridie repente conualuit. Christianus alius Balthasarem rogauit, vt domum suam, quæ leucam vnam distabat ab oppido, sese conferret. quò cū venisset, Christiani sunt facti 30. Dominus autem noster in hac terra pro rei necessitate diuinam baptismi vim miraculis multis illustrat. Non procul Bungo complures per baptismum expiati cū essent: vnus ex iis cæcus, 13 natus annos, simul ac baptizatus est, integrum oculorum lumen recepit. quæ res neophytorum animos magnopere confirmauit.

*Balthasar
Gagus.*

*Exemplū
fidei.*

*Triginta
conuersi.*

Miraculum.

Faber ferrarius quidam neophytus tanto Domini flagrat amore, vt in contertendis ad eundem aliis laboret assidue. is vt quemque permouit, continuo domum nostram adducit. Cum Iaponij magna gratulatione quædam solēna celebrarent: cum folibus & carbone contulit eò sese querentibus cur tali die opus faceret: Vos quidem insantis, inquit, ego verò me iam legi conditoris omnium rerū addixi: hanc autem operam do Patrum Lusitanorum edificatio.

*Fabri
ferrarij
ardens
pietas.*

cio. eodem tempore alij quoque, licet huiusmodi artium ignari, honesti homines, vt Iaponicis superstitionibus aliqua ratione detraherent, vel nostris ædibus extruendis vel alijs occupationibus sese de industria exercebant.

Domus autem nostra ædificari cœpta est in area, quam rex attribuit nobis hoc anno pridie Idus Jun. loco valde bono: vbi Gagus omnibus cum neophytis & Lusitanis duobus, qui tum fortè aderant, die festo Diuæ Mariæ Magdalænæ, sub vesperam crucis admodum excelsa trophæa defixit linteatus, cum psalmodia, quod crucis officium appellant: neophytis magnâ pietatem præse ferentibus; quorum, in vrbe & in agro, 600 vel 700 est numerus, & augetur in dies. magna verò eorum constantia est, magna animi firmitas. Tribus maximè captionibus animos Iaponiorum fallere diabolus consuevit: quas omnes iam superauere neophyti. quarum prima illa est: quid fiat in altero sæculo, quis nouit? quis vnquam ex eo reuersus est? Altera: leges Iaponiorû, cum traditæ à sanctis viris tanto iâ tempore manserint: ne nunc quidem esse antiquandas; tertia, Dei legem seram esse iam, quandoquidem ante annos ter mille perlata non est. Verùm hi cauillorum nodi, miserante Domino, dissoluuntur: & quando tanta in nos principum & regis ipsius animi propensio ostenditur: valde futurum speramus, vt optimè res in hoc regno procedat.

*Crucis
trophæa
defixa.
Septin-
genti cõ-
uersi.
Trifarîã
demonõ Ia-
ponios
oppugnat*

*Amagn-
tiorû
pistas.*

Amangutij cum essem, qua in vrbe Christiani permulti visuntur, tantam eorum probitatem cognoui, quantam verbis vix exequi possum. Lusitanos omnes fratrum numerant loco: populares autem suos eatenus diligunt, vt ex erroribus in viam rectam adducant: eaque in re sanè vehementer laborant. quod in hac terra eo mirabilius est, quòd eadem interdum in domo, paterfamiliàs aliam, aliam mater, aliam filij superstitionis sectam sequuntur: nec tamen laborant, vt in suam se inuicem hæresim pertrahant. qui verò facti sunt Christiani, quam bono seruiant Domino, vel pelliciendis ad eiusdem cultum & obsequium alijs, studiosè testantur.

Natalibus autem Domini feriis, de quibus, paulo antè memini, nocte, quidquid à sacrificiis otij superfuit, in sermonibus diuinis audiendis posuere: alternis Ioanne Ferdinando & puero Christiano, qui nostras didicit litte-
ras,

ras, pia quædam scripta recitantibus. lectio si quando intermittebatur, vt de rebus diuinis disputaretur, continuo postulabant. A nocturnis sacrificiis domum reuersi, manè rursus ad diurna venerunt. ô prædicandam Dei bonitatē: qui corda vsque adeò rigida tam suauiter flectit. etenim Iaponij ferè omnes, nisi qui Christiani iam sunt, superbia vitio vehementer laborant. Rumorem Bonzij dissipauerant, idcirco Iaponis fieri Christianos, ne in idola eleemosinas erogarent. id vbi rescuere neophyti, nos conuenere, petentes: vt, quoniã nos nõ acciperemus pecuniã, constitueretur scriniũ stipi condendã, quæ ab se in pauperũ subsidia conferretur. Eorundem, aliquoties, cum ipsimet præberent egentibus epulum inspectante me, caritas mihi miraculo fuit. Monumentum etiam locumque sepeliendis Christianorum corporibus, perquam eleganti opere construxere. In funeribus autem, ad efferendum cadauer honestissimus quisque deligitur. huiusmodi quippe misericordiã muneribus obeundis magnopere delectantur. Nostri cum in aliam fortè migrassent domum: & in priori quærentibus eos permultis, vicini, Lusitanos reuersos in patriã mentirentur: cumque ob eam rem (vt in ciuitate perampla) complures euangelio fraudarentur: eorum vterque circa meridiem in foro medio repente comparuit. orationem, Gagi mandato, Ioannes habuit ad tempus paratam. Ex eo die nouus deinceps ad illos hominum concursus est factus. Christianus quidam paralyti duorum triumve mensũ spatium laborauerat. is magicis artibus (de gentis more) dum à propinquis curatur: etiã mutus efficitur. cuius casum miseratus amicus itẽ Christianus, cælestis aqua lauacri, quam sumpterat domi nostræ, conspergit hominem. ille surrexit statim, & locutus est, nostrosque conuenit. Hisce atque aliis huiusmodi remediis Christianam rem in hac terra Dominus pro sua bonitate sustentat. cui gratiã agendæ sunt eo magis, quo maior est cum Iaponiorum cæcitas omnium, tum præcipuè Bonziorum. quorum aliqui in montem, ad fanum quoddam idolorum, ad piacula per inediam expianda sese recipiunt. Martyrum verò dæmonis iniri summa vix potest. Simulacrum est excelsa admodum in arce positum. ex eo loco in honorẽ idoli semet Iaponij præcipitantes intereunt: ij post mortem vulgò sancti existimantur. Alij, cum magnam vim coëgere pecuniã, conscen-

*Figura ex-
tum Bon-
ziorum.*

*Miracu-
lum de
paralyti-
co Conu-
to.*

*Bonziorũ
& Iapo-
niorum
aliorum
supersti-
tiones.*

conscendunt nauiculam, alio que sese committunt. deinde
 nauis alueo de industria perforato, merguntur. atque hoc
 mortis genere, miseri, certam consequi se beatitudinē pu-
 tant. Persuasit etiam huic genti diabolus, rem valde hono-
 rificam esse, mortem sibi vltro consciscere. Quocirca dam-
 nati capitis optimates, si ministerio carnificis ipsimet an-
 teuertunt, magnam sui nominis famam, magnam verbō
 affinis gloriam ac decus relinquunt. contra, si exspe-
 ctant dum sibi manus ab aliis inferantur. Qui regnum ob-
 tinet Meaci, quisquis ille sit, ferme pro sancto colitur, &
 nunquam pedibus calcatur solum. Aquæ vas attulit Meaco
 nescio quis, cum Xaverius in Iapone esset, qua regis ablu-
 tos pedes dicebat fuisse. ea aqua Iaponij religionis causa
 caput aspergebant: Xaveriumque idem vt faceret horra-
 bantur. Totam insulam ferunt in quatuor & sexaginta pro-
 uincias esse diuisam. in iis delubrorum extare millia 17. In
 Regia Meaci omnis generis idola visuntur. quibus noctur-
 næ per vices mandantur excubiæ, (anima simulacri illam ag-
 gere vigiliam creditur) quod si fortè rex ea nocte sese mi-
 nus habuit commodè, simulacrum è regia fustibus male
 multatum exterminant spatio centum dierum, quibus de-
 mum exactis, ab exilio reuocant. Huius generis innume-
 rabilia sunt in Iapone portenta. verum hæc tenebras
 omnes Euangelij lux, Domino volente, dispellet. Amangu-
 tianorum ecclesia plus 1000 & 500 conficit Christianos.
 Bungense regnum 600 vel 700, qua tota ditioe quo-
 niam Euangelizare per diplomata regia, quorum exem-
 plum ad vos mittimus, licet: regnum vniuersum in Christi
 fidem citò venturum esse confidimus. Firandi, quod op-
 pidum octo dierum itinere distat ab vrbe Bungo, neophyti
 numerantur 200, qui pastorem vehementer desiderant. cū
 illac iter faceret, dies quindecim moratus Balthasar Ga-
 gus, multos ad Christi religionem in iis tres principes ciui-
 tatis adduxit, Firandi regulus valde amicus est Lusitanis,
 scripsitque in Indiam ad Proregem Christianos presbyte-
 ros in sua terra sese expetere. cū eum ego aliquoties con-
 uenisssem, affirmavit mihi, animo se panè Christianum esse.
 Cāgoximæ, quæ prima vrbs Xaverium excepit, quingē-
 torum neophytorum est grex, & quidem, cū ea transiret,
 magistro carentium. itaque per operario rum inopiam stat,
 quo minùs nomen omne Iaponium Christiana sacra susci-
 piat.

*Rex Mea-
 ci quan-
 to opere co-
 latur.*

*Insula
 Iaponica
 provin-
 cias esse
 64.*

*Nume-
 rus con-
 uersorū
 Aman-
 guci, in
 regno
 Bungi,
 Firandi
 & Can-
 goxime.*

piat. Vos, quando tam præclarum opus cernitis inchoatū, Dominum obsecrate, vt vos in hanc mittat prouinciam; etenim omnium quotquot in vniuersa barbaria vidi populorum, cum nullo prorsus, quàm cum Iaponio melius opera ponitur. Ego 15. Kal. Nouembris anni 1553 inde discessi. cū ad Sinarum littus appulisset, & de Xauerio certi aliquid nosse magnopere cuperem: 4. Non. Decembris anni 1552 eum è vita migrasse cognoui. Reputabitis ipsi quàm grauitè ea res me perculerit. veruntamen ipsius me commodo consolabar. O prædicanda quæ per hunc seruum Dominus gessit: sed ego illa silentio nimirum idcirco prætereo, quòd indignum me, qui narrem, existimo. Eadem in insula, in qua ipse diem suum obiit, (ea confragosa est admodum ac sterilis) ego diebus septem octòve substiti: vidi etiam sepulchrum, ex quo cadauer eius extractum est. Illius industriam, patientiam, alacritatem in laboribus, Dominus noster omnibus nobis impertiat. Hæc ad vos de rebus Iaponicis eo scripsi: vt interea dum in partem laborum venitis, operarios, qui in ea insula versantur, vestra precatione adiuuetis: obtestor etiam vos, fratres mihi carissimi, vt vestris in sacrificiis precibusque mei memores sitis. Goa, 1554.

De morte & sepultura Xauerij.

MELCHIOR NVNNES SOCIETATI
IESV IN LVSTITANIAM.

Mense Maio anni post Christum natum 1554, cū in Iaponem Goa discederem, scripsi ad vos de obitu Francisci Xauerij: & simul hæ prouinciæ quantopere Societatis nostræ subsidiis indigeret: & quibus adductis rationibus ego protectionem Iaponicam suscepissem, exposui. Epistolam Cocini reliqui Francisco Peresio, vt is eam ad vos perferendam curaret. Nunc ea, quæ sunt deinceps consequuta, narrabo: vt quoniam nos vnus omnes amor vnum efficit corpus in Christo, idem pariter omnes in eodem spiritu sentiamus: &, vt ait Apostolus, si patitur vnum membrum, compatiantur & reliqua: si gaudet vnum, reliqua membra congaudeant. A Cocino Malacam versus profecti, ventis aduersis ac tempestatibus primum, deinde etiam aquæ & comæatus inopia oppressi, crucem aliqua ex parte cepimus experiri. quanquam in horum difficultatibus nihil molestius, quam more dispendia, ferebat;

Profectio Melchioris à Cocino Malacam.